

Тема уроку:

Редагування тексту з орфографічними помилками. Використання орфографічного словника для перевірки написання слів та їх форм

Мета: навчитися знаходити й усувати допущені орфографічні помилки у словах, обґрунтовуючи їх написання правилами правопису, використовувати орфографічний словник для перевірки написання слів та їх форм, редагувати текст з орфографічними помилками

Обладнання: мультимедійний комплекс, картки із завданнями, орфографічні словники

Хід уроку

Учитель: Кожен із вас, шановні 10-класники, уже замислювався над тим, ким буде в майбутньому. Ви готуетесь здобути вищу освіту, знайти гарну роботу, що приносить вам задоволення. І навіть якщо справа, якій ви присвятите життя, не буде стосуватися української мови, вміння писати грамотно завжди стане в пригоді.

Тому саме сьогодні ми спробуємо потренуватися знаходити та виправляти орфографічні помилки, пограємося в редакторів.

Але перед тим, пригадаємо, що нам відомо про орфографію.

Розгляньте таблицю, доповніть її, наведіть кілька прикладів та поясніть свої міркування.

“Норми літературної мови”

Назва норми	Характеристика норми
Орфоепічні	Регулюють правильну вимову звуків, звукосполучень і наголос у словах
Орфографічні	
Лексичні	Регулюють вживання слів у властивих їм значеннях
Граматичні	Регулюють правильне творення слів, уживання форм слів, побудову слів і речень
Стилістичні	Регулюють уживання слів відповідно до змісту та

	стилю мовлення
Пунктуаційні	Регулюють вживання розділових знаків у реченнях

Учитель: Пригадаймо, що таке орфографія

(Орфографія (від грецьких orthos - правильний і grapho - пишу) - це система загальноприйнятих правил написання слів якої-небудь мови і розділ мовознавства, який вивчає правопис слів)

Учитель: Що таке орфограма?

(Орфограмою називається правильне (таке, що відповідає правилам або традиціям) написання, яке потрібно вибрати із ряду можливих).

Учитель: Подивімося невеличкий відеоролик про ті орфографічні помилки, що трапляються найчастіше, за версією О.Авраменка:

<https://www.youtube.com/watch?v=BF3kqDmr8yA>

Учитель: Складіть, будь ласка, власний рейтинг орфографічних помилок (тих, що ви допускаєте найчастіше)

Обговорення рейтингів, складених учнями.

Учитель: Що допомагає нам знаходити та виправляти такі помилки?

(Орфографічні правила (правила орфографії) та орфографічний словник)

Учитель: Яке правило називається орфографічним?

(Орфографічним називається правило, яке необхідно застосувати до тієї чи іншої орфограми на основі її відмінних ознак).

Учитель: Який словник називається орфографічним? Коротко охарактеризуйте його.

(Орфографічний (ортографічний) словник (або правописний) – словник, що містить перелік слів у їхньому нормативному написанні та розкриває слова лише в аспекті їхнього правопису).

(Додаткова інформація: розрізняють різновиди правописних словників: загальні, шкільні, словники-довідники, галузеві)

Учитель: А тепер спробуємо відредагувати тексти, використовуючи орфографічні правила, повторені на минулому уроці.

(Клас ділимо на три групи, кожна з яких має завдання: відредагувати текст-уривок із твору, який учні вивчали на уроках української літератури).

Працюємо під музику (тихо звучить Шопен

https://www.youtube.com/watch?v=C_h8kflq99k)

Тексти для редагування:

**Ольга Кобилянська,
“Миланхолійний вальс”**

Неможу слухати миланхолійної музики. А вже най менше такої, що преваблює зразу душу ясними, до танцю визиваючими граціозними звуками, а від так, зрікаючися їх незамітно, льється лиш одною широкою струєю смутку! Я розпадаюся тоді в чуття і неможу опертися настроєві сумному, мов креповий флер, якого позбутися мені нетак лехко. За те, як пронесетя музика блиску, я подвійно живу. Обнімала би тоді цілий сьвіт, заявляючі далеко-широко, що музика грає! І класичну музику люблю. Навчила мене її розуміти і відгадувати по “мотвах”, одна з моїх товарищок, якої душа не мов складалася з тонів і була сама олицетворина музика. Вона вічно шукала гармонії. В людях, в їх відчужанні, в їх відносінах до себе і до природи...

**І.Нечуй-Левицький,
“Кайдашева сім'я”**

Недалеко от богуслава, коло росі, в довгому покручиному яру роскинулось сило семигори. Яр вется гадюкою між крутими горами, між зиленими терасами; од яру на всі боки розбіглись, не наче гілки дерева, глибокі рукави й поховались десь далеко в густих лісах. На дні довгого яру блещать рядками ставочки в очеретах, в осоці, зеленіють ливади. Греблі обсажені сто-літніми вербами. В глибокому яру ніби вется оксамитовий зелений пояс, на котрому блищат ніби вправлені в зилену оправу прекраси з срібла. Два рядки білих хат по-під горами біліють, не наче два рядки перлів на зиленому поясі. Коло хат зелініють густі старі садки.

Панас Мирний, "Хіба ривуть воли, як ясла повні?"

ПОЛЬОВА ЦАРІВНА

На дворі весна в повні. Куди неглянь — скрізь розвернулося, роспустилося, зацвіло пишним цвітом. Ясне сонце, тепле й приязне, ще невспіло наложити палючих слідів на землю: як на великдень дівчина, красуєця вона в своїм розкішнім убранні... Поле — що безкрає море — скільки зглянеш — розіслало зилений килим, аж сміється в очах. Над ним синім шатром розіпялось небо — ні плямочки, ні хмарочки, чисте, прозоре — погляд так і тоне... З неба, як ростоплене золото, льється на землю блискучий світ сонця; на ланах грає соняшна хвиля; під хвилею спіє хліборобська доля... Лигенький вітрец подихав з теплого краю, перебігав з нивки на нивку, живив, освіжав кожну билінку... І ведуть вони між собою тихутаємну розмову: чутно тільки шелест жита, травиці...

Перевірка виправлених текстів (оригінали – на електронній дошці).

Пояснення орфограм.

Оцінювання роботи учнів.

Учитель: Недарма грамотність називають індикатором освіченості. Я бажаю вам завжди й за будь-яких обставин залишатися освіченими людьми!